

# PSİKODERMATOLOJİ: ZİHİN VE CİLDİN ORTAK HİKAYESİ

## Psikotrop İlaçların Dermatolojik Yan Etkileri

Dr.Öğr.Üyesi Yalçın Kahya

Rumeli Üniversitesi Psikiyatri Kliniği, İstanbul

Psikotrop ilaçlar psikiyatri pratiğinde yaygın olarak kullanılmakta olup, dermatolojik yan etkiler tedavi sürecinde karşılaşılabilen önemli komplikasyonlar arasında yer almaktadır. Bu sunumda psikotrop ilaçlara bağlı dermatolojik yan etkilerin epidemiyolojisi, klinik özellikleri, risk faktörleri, tanı yaklaşımı ve tedavi yönetimi güncel literatür eşliğinde gözden geçirilmiştir. Mevcut veriler, tüm ilaçlara bağlı dermatolojik yan etkilerin önemli bir bölümünün psikotrop ilaçlarla ilişkili olduğunu göstermektedir. Dermatolojik reaksiyonlar çoğunlukla pruritus, ekzantem, ürtiker, fotosensitivite, hiperpigmentasyon, alopesi ve peteşi gibi iyi seyirli tablolar şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte Stevens–Johnson sendromu, toksik epidermal nekroliz, DRESS sendromu ve eritroderma gibi nadir ancak yaşamı tehdit edebilen reaksiyonlar da görülebilmektedir. Özellikle duygu durum düzenleyicileri, ciddi dermatolojik advers olaylar açısından diğer psikotrop ilaç gruplarına göre daha yüksek risk taşımaktadır. Karbamazepin ve lamotrijin SJS/TEN ile ilişkilendirilirken, lityum sıklıkla akneiform erüpsiyonlar, psoriasis benzeri lezyonlar ve alopesi ile ilişkilidir. Antidepresanlar ve antipsikotikler ise fotosensitivite, pigmentasyon değişiklikleri, hiperhidrozis ve çeşitli erüpsiyonlarla ilişkili bulunmuştur. Sunumda ayrıca ilaçlar arasındaki olası çapraz reaksiyonlar, genetik yatkınlıklar ve risk faktörleri değerlendirilmiştir. Dermatolojik yan etki gelişen hastalarda ilaç kesme kararı verilirken yalnızca deri bulgularının değil, psikiyatrik hastalığın şiddeti, relaps riski ve intihar olasılığının da dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Tanısal değerlendirmede ilaç kullanım öyküsü, erüpsiyonun zamanlaması, doz ilişkisi ve klinik dağılım özellikleri yol gösterici unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu süreçte ayrıntılı anamnez alınması önemlidir. Ayrıca hasta eğitimi ve düzenli klinik izlem, dermatolojik advers reaksiyonların erken saptanmasına önemli katkı sağlar. Sonuç olarak psikotrop ilaçlara bağlı dermatolojik yan etkilerin bilinmesi, bu reaksiyonların erken tanınması ve psikiyatri-dermatoloji iş birliği içerisinde yönetilmesi, hem tedavi etkinliğinin sürdürülmesi hem de ciddi komplikasyonların önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.